

ANALÝZA PROJEKTOV A ŠTÚDIÍ VYPRACOVANÝCH ZA PREDCHÁDZAJÚCICH 10 ROKOV

Jedným z konkrétnych prejavov mimoriadnosti obce Dunajská Lužná a jej obyvateľov je počet riešených štúdií a projektov. Aj vtedy, keď z rôznych dôvodov, výstupy nie každého z nich boli aj realizované. Nie malá časť z nich je aktuálna aj dnes a môže byť dobre použiteľná pri zostavovaní priorít obce pre pripravovaný program hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

V rámci prípravy nového územného plánu, schváleného v roku 1996 bolo využitých 18 štúdií, prieskumov a prognóz, vypracovaných ešte pred zmenou režimu a od roku 1992 do roku 1995 bolo vypracovaných a využitých ďalších 14 štúdií a projektov. Väčšina z nich sa týkala prípravy verejného technického vybavenia, ale bola medzi nimi aj štúdia záhradkárskej osady v Nových Košariskách(1994), štúdia záhradkárskych chát v Jánošíkovej (1995) a štúdia obecného parku v Jánošíkovej (1995).

Nič nestratili na aktuálnosti dve ďalšie štúdie :

- Štúdia sprietočnenia ramien na ľavom brehu Dunaja v oblasti Dunajská Lužná-Kalinkovo-Hamuliakovo (1994)
- Revitalizácia zelene a návrh sadovníckych úprav (1995)

Zmeny a doplnky k Územnému plánu z r.2000 neuvádzajú nové projekty, ani štúdie, iba tie, ktoré figurujú aj v Územnom pláne z r.1996. Nové štúdie sa asi netvorili.

Zmeny a doplnky k Územnému plánu č.1/2006 svedčia o tom, že po niekoľkoročnom odpočinku nastali nezvyklé aktivity. Od roku 2000 do roku 2005 bolo vypracovaných 27 nových štúdií. Najprv 1-2 ročne a od roku 2003 už 5-7 ročne. Z celkového počtu 27 sa individuálnej bytovej výstavby(IBV) týka 19.

Uvedieme tie, ktoré sa netýkajú IBV :

- Urbanistická štúdia Námestie sv. Martina, Dunajská Lužná, (2005)
- Architektonická štúdia prestavby futbalového ihriska „Jama“ na futbalový štadión
- Cyklistická cestička na hrádzi Dunaja
- Štúdia pre obecný rekreačný park „Za hrádzou“ (2003)
- Nová štúdia „Sprietočnenie ramien na ľavom brehu Dunaja (1998)
- Dunajská Lužná - prívod vody, dokumentácia stavby pre územné rozhodnutie
- ČOV Hamuliakovo, rekonštrukcia a intenzifikácia ČOV(čistička odpadových vôd)

Údaje boli čerpané z Územného plánu a z jeho dvoch zmien a doplnkov.

V ďalšom nasledujú aktivity z iných oblastí, ktoré neboli pripravované priamo pre Územný plán, alebo pre jeho zmeny a doplnky. Sú výsledkom desaťročných aktivít, počnúc rokom 1998.

1. Prvá skupina aktivít bola venovaná ochrane životného prostredia, ktorú koordinovala vtedajšia Komisia pre životné prostredie a verejný poriadok obecného zastupiteľstva.

Boli inšpirovaní Agendou 21, ktorá bola prijatá na Svetovom summite Zeme v Rio de Janeiro v júni 1996 a Programom pre trvalo udržateľný rozvoj Slovenskej republiky z r.1998.

Do svojho programu na obdobie 1998-2002 si dali za cieľ dosiahnuť, aby si občania obce vážili prírodu a všetko živé okolo nás a pripraviť také rozvojové programy, ktoré by smerovali k dlhodobej ochrane životného prostredia.

Podujali sa na :

- posúdenie súčasného systému udržiavania a zveľaďovania verejnej zelene a parkov a v prípade potreby navrhnutie nových opatrení na jeho zlepšenie
- zabezpečenie vypracovania Miestneho územného systému ekologickej stability, ktorý by slúžil pri príprave doplnku územného plánu rozvoja obce, prípadne aj ďalších dokumentov pre oblasť životného prostredia
- sústredenie všetkých v súčasnosti pripravených materiálov, týkajúcich sa prípravných prác projektu „sprietočnenia“ ramien na ľavom brehu Dunaja
- sústredenie informácií o možnostiach využívania obnoviteľných zdrojov energie v rámci podmienok obce

V apríli 1999 zabezpečili prednášky na tému životné prostredie v obci a jej okolí pre dve ôsme triedy ZŠ, pripravili pre žiakov informatívny materiál „Aká bude naša obec Dunajská Lužná“, ktorý spolu s dotazníkom pre získanie názorov na obec a jej rozvoj dostali všetci žiaci ôsmych tried. Materiál, vypracovaný pre žiakov obsahuje aj vtedajšie priority komisie:

- riešiť dopravné problémy
- zabezpečiť možnosti pre rozvoj obytných funkcií, občianskej vybavenosti, športu, vegetácie, výrobných funkcií
- vybudovať rekreačnú zónu, ako aj stredisko termálnych kúpeľov v lokalite „Piesková jama“
- dobudovať motokrosový areál s rekreačno-športovým komplexom v smere na Kalinkovo
- ozdravenie životného prostredia a zveľadenie existujúceho prírodného potenciálu a riešenie rekreácie a oddychových plôch v území

2. Štúdia **Sprietochnenie ramien na ľavom brehu Dunaja v oblasti Dunajská Lužná – Kalinkovo – Hamuliakovo (1994 – 1998 – 2002)**

Tieto ramená boli odrezané od Dunaja ochrannou hrádzou Bratislava – Hamuliakovo. V dôsledku realizovaných vodných diel na Dunaji v Rakúsku sa výrazne zvýšila erózna činnosť Dunaja. Jeho koryto sa prehĺbovalo ročne o 7-10 cm. Následkom toho postupne klesala aj hladina podzemnej vody v priľahlom území, takže nedosahovala ani dna ramien, ktoré preto vyschli. Výstavbou vodného diela Gabčíkovo sa erózná činnosť Dunaja zastavila, zväčšili sa priesaky, úroveň hladiny vody v Dunaji dáva možnosť tieto ramená znovu sprietočniť. Cieľom riešenia bolo previesť ramenami vodu k obciam Dunajská Lužná, Kalinkovo a Hamuliakovo a vytvoriť tak základ pre revitalizáciu ramien, rybolov, poľovníctvo, vodné športy a turistický ruch.

Podľa odborníkov však bolo by potrebné riešiť sprietochnenie ramien komplexne s riešením koncepcie vodných zdrojov pitnej vody v priebežnej zóne Dunaja v hornej časti Žitného Ostrova. Pri dodávaní povrchovej dunajskej vody do ramien je tu riziko vylúhovania nečistôt zo sedimentov v ramenách do podzemnej vody, čo by sa negatívne odrazilo v kvalite podzemných vôd. (Citované z Technickej správy štúdie HYDROCONSULT BRATISLAVA z roku 1994) .

V roku 1998 bola vypracovaná HYDROMEDIU BRATISLAVA ďalšia dokumentácia z poverenia Regionálneho združenia obcí podunajskej oblasti. Táto dokumentácia mala slúžiť na prezentáciu zámeru u príslušných orgánov a organizácií štátnej správy pre zabezpečenie zdrojov financovania.

Koncepcia riešenia vychádzala zo zámeru zavodniť a sprietočniť ramená smerujúce od Dunaja(od zdrže Hrušov) k vyššie uvedeným obciam a postupne ich prepojiť. V 1. etape sa navrhovalo sprietočniť najzachovalejšie pôvodne a celistvé rameno smerujúce od Kalinkovskej horárne početnými meandrami k Dunajskej Lužnej a odtiaľ pozdĺž starej hrázde okolo Kalinkova k Hamuliakovu. Dĺžka sprietochnenia mala byť cca 13,5 km.

Revitalizáciou ramien sa mala dosiahnuť čiastočná obnova pôvodnej krajinej štruktúry a rozčlenenie veľkoplošných agrocenóz na menšie celky. Mala sa vytvoriť sieť lokálnych vodných biokoridorov priamo napojených na provinciálny biokoridor tiahnuci sa pozdĺž toku Dunaja. Zámer mal prispieť k zvýšeniu biodiverzity a ekologickej stability pomerne rozsiahleho územia v blízkosti silne urbanizovaného prostredia mesta Bratislavy. Priblížením vodného prvku k intravilánu obcí sa získajú nové možnosti oddychu a rekreácie pre obyvateľov a návštevníkov obcí. (Citované z uvedenej štúdie)

V roku 2002 bola z iniciatívy štátneho podniku Slovenský vodohospodársky podnik OZ Povodie Dunaja Bratislava vypracovaná ďalšia štúdia – Návrh opatrení pre zlepšenie hladinového režimu podzemných vôd na hornom Žitnom Ostrove. Štúdia čerpala aj z predchádzajúcich materiálov a bola v súlade s ich cieľmi. Zlepšenie situácie chcela dosiahnuť tiež zavodením Biskupického ramena a starých ľavostranných ramien Dunaja:

1.etapa – Napúšťanie Biskupického ramena

2.etapa - Sprietočnenie ramien na ľavej strane derivačného kanála

3.etapa - Prepojenie sprietočených ramien s kanálom Hamuliakovo – Dobrohošť

(Citované z uvedenej štúdie)

3. Projekt „**Stratégia trvalo udržateľného rozvoja obce Dunajská Lužná“ (1999-2000)**

Projekt sa realizoval v programe malých grantov a bol financovaný z projektu „Podpora trvalo udržateľného rozvoja v SR“, ktorý je realizovaný Regionálnym environmentálnym centrom Slovensko, garantovaný Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky a financovaný z prostriedkov Rozvojového programu OSN (UNDP).

Cieľom projektu bolo:

- A. Vypracovať dokument „Stratégia trvalo udržateľného rozvoja obce Dunajská Lužná“ (ďalej Stratégia TUR) a Návrh akčného plánu pre jej praktické uplatenie
- B. Organizovať a podporovať vzdelávacie podujatia, semináre, prednášky a propagačné aktivity orientované na zvyšovanie kvality života a životného prostredia v našej obci
- C. Priebežne informovať verejnosť o cieľoch a výsledkoch riešenia projektu a získať od nej spätnú väzbu napr. aj formou prieskumu názorov verejnosti.

Jednou z prvých iniciatív riešiteľov projektu, uskutočnenou v októbri 1999, bolo založenie **Komunitného environmentálneho združenia - Dunajská Lužná**. Združenie si kládlo za cieľ vytvoriť podmienky pre všetkých záujemcov, ktorí chcú prispieť ku kvalite života a životného prostredia v obci. Členovia združenia koordinovali občianske aktivity a komunitné environmentálne projekty, na ktorých aktívne spolupracovali s ďalšími občianskymi združeniami pôsobiacimi v obci.

Významnou súčasťou projektu bol prieskum názorov verejnosti, ktorý vykonali študenti Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v dňoch 22.-26.5.2000 pod vedením pedagógov z Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Dotazníky boli anonymné. Pre získanie komplexného pohľadu na obec boli zapojené všetky reprezentatívne

skupiny obyvateľstva. Celkove bolo v rámci anketového prieskumu oslovených 237 respondentov. Išlo hlavne o obyvateľov nad 18 rokov.

Ako ukázalo vyhodnotenie dotazníkov, opýtaní považovali pri náraste počtu obyvateľov za prioritné:

- Dobudovať obchodnú vybavenosť a služby
- Dobudovať zdravotné zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti
- Vybudovať cestný obchvat obce a vyriešiť ďalšie požiadavky na dopravné riešenia
- Zlepšiť kvalitu života a životného prostredia
- Rozšíriť malé a stredné podnikanie a podporiť vytváranie nových pracovných príležitostí
- Zvýšiť kvalitu výchovy a vzdelávania v školských zariadeniach, rozšíriť záujmové krúžky a možnosti pre celoživotné vzdelávanie
- Skvalitniť využívanie kultúrnych zariadení a rozšíriť kultúrne a spoločenské aktivity
- Podporiť rozvoj cestovného ruchu a skvalitniť rekreačné a športové areály

Počas riešenia projektu sa rozšírila spolupráca poslancov obecného zastupiteľstva a členov Komunitného environmentálneho združenia so základnou školou.

Na základe zmapovania existujúceho stavu bol pripravený návrh na skvalitnenie detských ihrísk v rámci obce, ich celkovú úpravu a údržbu a rozšírenie separovaného zberu odpadov.

Na základe zhodnotenia súčasnej environmentálnej, sociálnej, kultúrno-historickej ako aj ekonomickej situácie obce, pričom sa využili aj výsledky prieskumu názorov verejnosti, bol vypracovaný návrh **Zásad správania sa obce a Akčný plán obce**, publikovaný v mimoriadnom čísle Spravodaja :

ZÁSADY SPRÁVANIA SA NA CESTE K TRVALO UDRŽATEĽNÉMU ROZVOJU
OBCE DUNAJSKÁ LUŽNÁ

Samospráva obce Dunajská Lužná si uvedomuje svoju zodpovednosť za kvalitu života a životného prostredia pre súčasné generácie a jej zachovanie a zlepšovanie pre budúce generácie. Jej cieľom je dosiahnuť trvalo udržateľný rozvoj, teda taký rozvoj, pri ktorom čerpanie prírodných zdrojov, orientácia rozvoja obce a jej hospodársky rozvoj slúžia všetkým obyvateľom obce a nie sú vykonávané na úkor kvality života, životného prostredia a potrieb budúcich generácií.

Samospráva obce navrhuje zásady, ktoré tvoria dlhodobé ciele na ceste k dosiahnutiu trvalo udržateľného rozvoja. Tieto zásady správania by si mali osvojiť a dodržiavať predstavitelia samosprávy, obyvatelia obce a subjekty pôsobiace na území obce:

1. Pri všetkých rozhodnutiach samosprávy obce budú na prvom mieste jej občania, ich kvalita života a kvalita ich životného prostredia. Všetky rozhodnutia budú prihliadať na zabezpečenie rovnosti príležitostí a na spravodlivosť pre všetkých obyvateľov obce.
2. Pri každej navrhovanej činnosti bude samospráva obce, jej obyvatelia, ako aj všetky subjekty pôsobiace na území obce zohľadňovať dlhodobé účinky činnosti a vždy sa podrobne posúdia jej vplyvy na životné prostredie, zdravie obyvateľov, sociálne a kultúrne prostredie, ako aj dôsledky na ekonomický rozvoj územia. Všetky činnosti sa budú realizovať v súlade s princípmi a kritériami trvalo udržateľného rozvoja.
3. Vo všetkých činnostiach bude samospráva obce, jej obyvatelia, ako aj všetky subjekty pôsobiace v obci dodržiavať platné právne predpisy, všeobecne záväzné nariadenia a uplatňovať preventívne opatrenia ochrany životného prostredia. Budú podporovať minimalizáciu tvorby odpadov, ich recykláciu a efektívne využívanie prírodných zdrojov.
4. Pri všetkých aktivitách bude samospráva obce, jej obyvatelia a všetky subjekty pôsobiace v obci prihliadať na minimalizáciu rizika ekologických havárií a na presadzovanie čistejších a bezpečných technológií.
5. Samospráva obce bude dbať o vzdelávanie zamestnancov obecného úradu, vzdelávanie poslancov obecného zastupiteľstva a členov komisií pôsobiacich pri obecnom zastupiteľstve. Do výkonu samosprávy ako aj do podnikov pôsobiacich na území obce sa postupne budú zavádzať systémy environmentálneho manažérstva.
6. Samospráva obce ako aj jej obyvatelia budú podporovať vzájomnú úctu, toleranciu a vzťah k životnému prostrediu. V spolupráci so školskými zariadeniami budú samospráva obce a jej obyvatelia vytvárať také podmienky, aby sa v rámci základnej školy a materských škôl rozvíjal vzťah žiakov k vzájomnej tolerancii, právnemu vedomiu, ku kultúrnym a historickým hodnotám a k životnému prostrediu.
7. Samospráva obce bude informovať verejnosť o stave životného prostredia, o pripravovaných zámeroch a navrhovaných opatreniach týkajúcich sa rozvoja obce, a to vždy pred ich prijatím tak, aby sa k nim mohla vyjadriť verejnosť.
8. Samospráva obce bude podporovať otvorený dialóg s verejnosťou, zlepšovať komunikáciu občan – samospráva a bude podporovať partnerské vzťahy so všetkými záujmovými skupinami.

9. Samospráva obce bude pomocou indikátorov trvalo udržateľného rozvoja monitorovať a pravidelne vyhodnocovať úspešnosť plnenia opatrení na podporu smerovania k trvalo udržateľnému rozvoju.
10. Samospráva obce bude dbať, aby vyššie uvedené zásady správania podporujúce trvalo udržateľný rozvoj si osvojili predstavitelia samosprávy, podnikateľské subjekty, spoločenské, záujmové a mimovládne organizácie, ktoré pôsobia na jej území, ako aj všetci obyvatelia a návštevníci obce.

AKČNÝ PLÁN OBCE DUNAJSKÁ LUŽNÁ

Pracovný návrh obsahujúci Prioritné ciele pre zabezpečenie trvalo udržateľného rozvoja obce Dunajská Lužná a opatrenia na ich praktické dosiahnutie (Akčný plán) bol v októbri 2000 predložený do obecného zastupiteľstva ako iniciatívny materiál. Je to otvorený dokument a zo strany poslancov, ako aj členov komisií a všetkých záujemcov sa očakávajú návrhy na jeho spresnenie, doplnenie a dopracovanie. V návrhu Akčného plánu sú uvedené hlavné ciele, významné z hľadiska dosiahnutia trvalo udržateľného rozvoja obce, a opatrenia na ich dosiahnutie.

Dlhodobé strategické ciele (strategické priority) majú časový horizont ich predpokladaného naplnenia r. 2010-2025. Vyplývajú predovšetkým z komplexného posúdenia aktualizovaného územného plánu obce. Sú zamerané napr. na výhľadové riešenie dopravnej situácie, rozšírenie a doplnenie služieb pre predpokladaný počet obyvateľov, zabezpečenie dlhodobého dostatku pitnej vody, energetických zdrojov a pod. Dlhodobými cieľmi sú aj realizácia cestného obchvatu obce a projektu sprietočnenia ramien na ľavom brehu Dunaja, na ktoré sa viaže plánovaný rozvoj rekreačných a športových aktivít v obci a jej širšom okolí.

Strednodobé a krátkodobé ciele majú časový horizont ich predpokladaného naplnenia r. 2005 až 2010, resp. r. 2001 až 2005. Presnejšie definujú smerovanie rozvoja obce na najbližšie roky. K strednodobým a krátkodobým cieľom boli vypracované aj návrhy opatrení.

STREDNODOBÉ A KRÁTKODOBÉ CIELE AKČNÉHO PLÁNU

A. EKONOMICKÁ OBLASŤ A OBLASŤ RIADENIA OBCE

Cieľ 1: Vypracovať sociálnu, ekonomickú a environmentálnu orientáciu obce a určiť prioritné oblasti podporujúce dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja obce.

Cieľ 2: Vytvoriť podmienky pre dobudovanie a zlepšenie obchodnej vybavenosti a služieb

Cieľ 3 : Zlepšiť dopravnú situáciu v obci, zabezpečiť bezbarierovosť v rámci obce a podporiť rozvoj cyklistickej dopravy v obci a jej okolí

Cieľ 4: Podporovať miestnu ekonomiku, založenú na využívaní polohového potenciálu, miestneho prírodného potenciálu a potenciálu ľudských zdrojov

B. OBLASŤ OCHRANY A TVORBY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Cieľ 1 : Uplatňovať pri všetkých činnostiach preventívne opatrenia na ochranu životného prostredia a dôsledne posudzovať dlhodobé vplyvy na životné prostredie

Cieľ 2 : Zachovať a chrániť biodiverzitu. Starat' sa o dobrý stav existujúcej verejnej zelene, rozširovať jej plochy a dobudovať miestny územný systém ekologickej stability

Cieľ 3 : Efektívne využívať energiu, energetické a vodné zdroje a minimalizovať ich spotrebu

Cieľ 4 : Vytvoriť podmienky pre environmentálne bezpečné a prijateľné nakladanie s odpadmi na území obce

Cieľ 5 : Zlepšiť kvalitu ovzdušia, vôd a pôdy na území obce a zabezpečiť ochranu zdravia a pohody obyvateľov

C. OBLASTI TÝKAJÚCE SA KVALITY ŽIVOTA OBČANOV V OBCI (SOCIÁLNA A KULTÚRNA OBLASŤ)

Cieľ 1: Vybudovať potrebné zariadenia a zabezpečiť služby, ktoré vyžaduje rozvoj sociálnej a zdravotnej starostlivosti, kultúrnych, športových a rekreačných zariadení v nadväznosti na územný plán obce

Cieľ 2 : Humanizovať obytné prostredie a zlepšiť čistotu a poriadok v rámci obce. V súlade so záväznou časťou Územného plánu bude samospráva obce vyžadovať, aby pre všetky novo navrhované plochy obytnej výstavby, občianskej vybavenosti a hospodárskej základne boli spracované návrhy sadovníckych úprav a postupy ich realizácie, vrátane finančného zabezpečenia

Cieľ 3 : Podporovať kultúrne a spoločenské aktivity v obci. Zachovať a chrániť kultúrne a historické pamiatky a miestne tradície

Cieľ 4 : Skvalitniť výchovný a vzdelávací proces v školských zariadeniach v obci, podporovať a priebežne realizovať rôzne formy celoživotného vzdelávania

Cieľ 5 : Zlepšiť prístup verejnosti ku všetkým verejným informáciám a podporovať účasť všetkých skupín komunity a obyvateľov všetkých vekových kategórií (vrátane detí a mládeže) na rozhodovaní v rámci obce

Na záver tejto časti ešte jeden názor riešiteľov :

Stratégia udržateľného rozvoja obce Dunajská Lužná je dokument, ktorý má za cieľ vypracovať rámcové zásady pre zlepšenie kvality života a životného prostredia, sociálnych, kultúrnych a ekonomických podmienok ďalšieho rozvoja obce a ktorý bude tvoriť poklad pre Akčný plán obce a Miestnu agendu 21. Miestnu Agendu 21 chápeme ako proces, ktorý sme zahájili vypracovaním Stratégie udržateľného rozvoja obce Dunajská Lužná a Akčným plánom. Chápeme ju ako uvedomelé zavádzanie princípov udržateľného rozvoja do všetkých činností samosprávy obce, všetkých subjektov, ktoré pôsobia na území obce a verejnosti. Cieľom Miestnej Agendy 21 je dosiahnuť dlhodobý pokrok, podnietiť predstaviteľov obce, ale aj všetkých jej obyvateľov premýšľať v širších súvislostiach o sociálnych, ekonomických a a environmentálnych veciach a navzájom spájať tieto aspekty rozvoja.

4. Projekt **LASALA (2000)**

Obec sa v auguste 2000 prihlásila do medzinárodného projektu LASALA, ktorého cieľom bolo spoločné posúdenie Lokálnej Agendy 21 a prihláška bola v projekte akceptovaná. Do projektu sa celkovo prihlásilo vyše 200 samospráv z celej Európy a pre obec to bola príležitosť posúdiť, do akej miery je smerovanie jej rozvoja správne a v čom bude potrebné rozšíriť návrh akčného plánu na uplatňovanie stratégie trvalo udržateľného rozvoja. Mali možnosť cez Internet využívať bohaté databázy informačných dokumentov celého programu LASALA, čerpať zo skúseností s tvorbou dokumentov Lokálnej Agendy 21 z obcí a miest z celej Európy a tieto využiť pre „Stratégiu“ a „Akčný plán“ obce. V rámci projektu LASALA vypracovali dve samohodnotiace cvičenia, a to.

Cvičenie 1, ktoré obsahovalo celkove 14 okruhov otázok (spolu má viac ako 70 testovacích podotázok), ktoré vyplnila koordinátorka projektu v spolupráci s ďalšími pracovníkmi samosprávy, záujmových skupín v obci a pod. Testovacie otázky hodnotili obec ako uplatňuje princípy trvalo udržateľného rozvoja, ako sa zapájajú hlavné skupiny komunity do riadenia obce, do akej miery uplatňuje obec systémové riadenie, či má obec dlhodobú víziu svojho rozvoja, ako dodržiava environmentálne limity a pod.

Cvičenie 2 obsahovalo 13 okruhov problémov, ku ktorým sa v rámci pracovných stretnutí vyjadrili zástupcovia všetkých skupín komunity (teda podnikatelia, občianske združenia, samospráva, predstavitelia škôl atď.). Otázky v tomto cvičení boli zamerané predovšetkým na znenie Aalborgskej charty (Charta európskych miest smerujúcich k udržateľnému rozvoju), ktorá bola schválená v r. 1994). Na získanie názorov na tieto otázky sa využil aj záverečný seminár, ktorý sa uskutočnil 30.11.2000 v rámci slávnostného obecného zastupiteľstva a tiež zasadnutie Komunitného environmentálneho združenia – Dunajská Lužná, ktoré sa konalo 11.12.2000.

5. Projekt „Participácia občanov pri tvorbe Miestnej agendy 21 pre mikroregión Pridunajsko“. (2001-2002)

Komunitné environmentálne združenie – Dunajská Lužná v spolupráci s občianskym združením OMAPO, Dunajská Lužná získali v roku 2001 z Nadácie pre podporu občianskych aktivít finančný grant na riešenie projektu „Participácia občanov pri tvorbe Miestnej agendy 21 pre mikroregión Pridunajsko“. Projekt sa riešil od októbra 2001 do októbra 2002 v rámci PHARE programu „Rozvoj občianskej spoločnosti - oblasť „Komunitné aktivity“.

Hlavným cieľom projektu bolo prispieť k budovaniu partnerských vzťahov medzi mimovládnyimi a záujmovými organizáciami a samosprávami obcí v mikroregióne Pridunajsko, ktorý tvoria obce Dunajská Lužná, Hamuliakovo, Kalinkovo, Miloslavov a Rovinka.

Jedným z cieľov projektu bolo tiež zlepšiť vzájomnú informovanosť o činnostiach mimovládnych a záujmových neziskových organizáciách a iniciovať vytvorenie združenia predstaviteľov týchto organizácií v rámci mikroregiónu Pridunajsko. A práve k tomuto cieľu mal prispieť aj Adresár mimovládnych a záujmových organizácií v mikroregióne Pridunajsko.

Projekt mal tri skupiny aktivít:

Aktivita č. 1: Vytvorenie združenia predstaviteľov mimovládnych neziskových organizácií (MVO) mikroregiónu Pridunajsko

Aktivita č. 2: Vytvorenie detského parlamentu v miestnej ZŠ v Dunajskej Lužnej

Aktivita č. 3: Zvyšovanie občianskeho a environmentálneho povedomia obyvateľov mikroregiónu Pridunajsko

Zodpovedá to schváleným prostriedkom na riešenie projektu, ktoré sú výrazne nižšie, ako boli žiadané. V žiadosti bolo plánovaných viac prostriedkov, ale aj viac aktivít:

Aktivita č. 1:

Vytvorenie združenia predstaviteľov mimovládnych neziskových organizácií(MVO) Mikroregiónu Pridunajsko a organizovanie jeho činnosti

Aktivita č. 2:

Vytvorenie fóra občanov pre Miestnu agendu 21

Aktivita č. 3

Vytvorenie Detského parlamentu v miestnej Základnej škole

Aktivita č. 4:

Zvyšovanie občianskeho, kultúrneho, historického a environmentálneho povedomia

Aktivita č. 5:

Zviditeľnenie histórie obcí Mikroregiónu Pridunajsko

6. Štúdia - Obecný rekreačný park „ Za hrádzou “ v obci Dunajská Lužná (2003)

V roku 2003 bolo Komisiou pre Program obnovy dediny a rozhodnutím ministra ŽP č. U-80/03-POD obci schválené poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 60.000,- Sk na vypracovanie tejto štúdie .

Výsledky štúdie budú slúžiť obci ako podklad pre vypracovanie nových regulatívov pre priestor Obecného rekreačného parku „Za hrádzou“ v pripravovaných Zmenách a doplnkoch územného plánu . Zároveň bude štúdia slúžiť aj ako čiastkový podklad pre nový lesohospodársky plán pre dané územie.

Okrem toho obec využije štúdiu ako podklad pre ďalšie realizačné etapy riešenia, t. j. pre konkrétne realizačné štúdie vybraných častí územia obecného rekreačného parku.

7. Projekt „Zavedenie separovaného zberu odpadov v ZŠ a MŠ v obciach mikroregiónu Pridunajsko“ (2003)

Na základe žiadosti Komunitného environmentálneho združenia Dunajská Lužná o poskytnutie finančných prostriedkov zo „Zeleného projektu 2003“ bolo rozhodnutím ministra ŽP č. 2286/143/2003-8 združeniu schválené poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 45.000,- Sk na realizáciu tohto projektu.

Všetky obce mikroregiónu Pridunajsko sa veľmi aktívne zapojili do projektu a ochotne prispeli finančným vkladom na riešenie projektu.

Do súťaží zapojili viac ako 400 žiakov. Záujem o súťaže bol taký veľký, že Komunitné environmentálne združenie Dunajská Lužná rozšírilo kategórie v súťažiach. Vytvorila sa samostatná kategória literárnych prác a vo výtvarnej súťaži „Aj odpad sa dá znova použiť“ sa doplnila kategória žiakov 2. stupňa ZŠ.

Veľký úspech mala aj zorganizovaná záverečná konferencia na ktorej sa zúčastnil veľký počet žiakov, rodičov, zástupcov obcí, členov komisií, poslancov.

8. Projekt **DISCUS (2003 -2004)**

Dunajská Lužná bola jednou zo 40 európskych obcí, ktoré vybrali do európskeho výskumného projektu DISCUS. Projekt realizovala Northumbria University (Veľká Británia), Abo Akademi (Fínsko), ICLEI (Nemecko), WWF (Veľká Británia), Focus Lab (Taliansko), New Lisbon University (Portugalsko), European Sustainable Cities and Towns Campaign (Belgicko) a na Slovensku ho koordinovalo Regionálne environmentálne centrum (REC Slovensko). Cieľom trojročného výskumného projektu (2001 – 2004) bolo zistiť faktory, ktoré podporujú a skvalitňujú správu miest a obcí na princípoch udržateľného rozvoja. Výstupom bolo vytvorenie a zdokonalenie modelu správy miest a obcí na princípoch TUR(Trvale udržateľný rozvoj), zameraný na proces vzdelávania pracovníkov vrátane budovania administratívnych kapacít samosprávy a sociálneho kapitálu občianskej spoločnosti. Výsledky prispeli k prehodnoteniu európskej politiky v oblasti udržateľného rozvoja miest. Výskumný tím identifikoval faktory, ktoré umožňujú tvorbu udržateľných miestnych stratégií a podmienky na zapojenie verejnosti do rozhodovacích procesov. V Dunajskej Lužnej sa analyzovalo, ako ovplyvňuje vzťah medzi samosprávou a občianskou spoločnosťou smerovanie k udržateľnému rozvoju a aké podmienky vedú k vzájomnej efektívnej komunikácii. Dotazníkovým prieskumom a riadenými rozhovormi sa zhodnotil vplyv participatívnych metód na zapojenie rôznych záujmových skupín do rozhodovacích procesov.

Projekt DISCUS bol spolufinancovaný Európskou komisiou z 5. rámcového programu 1998 – 2002 =Energia, životné prostredie a udržateľný rozvoj: Mesto zajtrajška a kultúrne dedičstvo. (Správu publikoval Richard Müller ,REC Slovensko)

Počet ľudí, ktorí zodpovedali otázky sa v Dunajskej Lužnej pohyboval od 23 – 25. Počet ľudí z iných miest, ktorí sa zúčastnili projektu DISCUS a ktorí zodpovedali tieto otázky sa pohyboval od 936 do 1 075.

Výsledky boli zaujímavé. **Pri hodnotení občianskej aktivity** a jej skutočného vplyvu v oblasti environmentálnej, sociálnej a udržateľného rozvoja bola obec hodnotená **veľmi pozitívne**. Jej výsledky boli lepšie, ako priemer všetkých účastníkov.

Kým u ostatných zúčastnených najväčší vplyv na život v obci, či v meste malo ekonomické a plánovacie oddelenie samosprávy, v Dunajskej Lužnej to bolo oddelenie životného prostredia.

Zvyšovanie povedomia o udržateľnom rozvoji medzi občanmi zabezpečovali dosť vyvážené samospráva a mimovládne organizácie, v čom boli tiež lepší, ako priemer.

Angažovanosť a koncepcnosť samosprávy v oblasti environmentálnej, sociálnej a ekonomickej tiež výrazne prekonala priemer účastníkov.

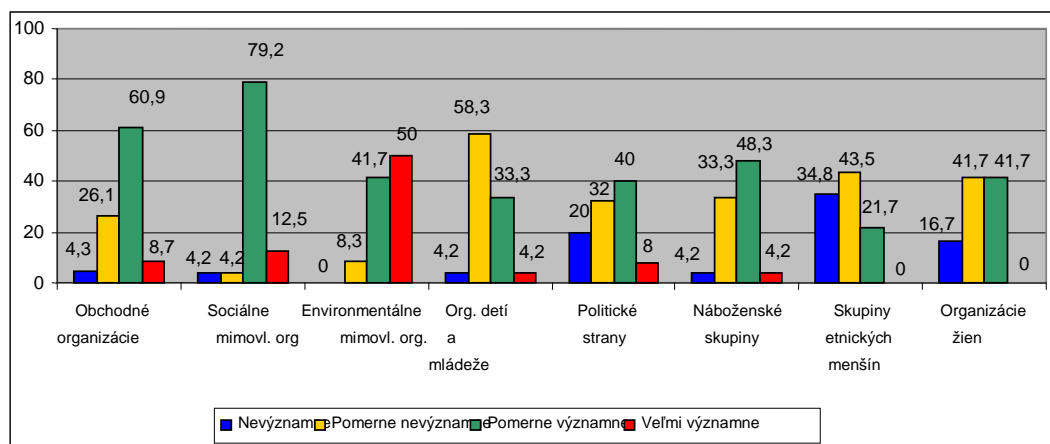
V oblasti **dopravy** bolo hodnotenie slabšie. Záujem samosprávy o riešenie problémov verejnej dopravy, chodcov a cyklistov bol hodnotený výrazne nižšie, ako bol priemer účastníkov.

V oblasti snáh o **zmiernenie dopadov klimatických zmien** dopadla samospráva opäť slabšie, ako priemer. V tejto oblasti sa aj jej spolupráca s mimovládnymi organizáciami hodnotila nižšie.

Hodnotenie v oblasti **hospodárskej** bolo približne na úrovni ostatných, ale v oblasti **sociálnej** bola Dunajská Lužná opäť výrazne lepšia, ako ostatní.

Výrazne horšie dopadlo hodnotenie ovplyvňovania a zlepšenia politických rozhodnutí novými nástrojmi v prospech udržateľného rozvoja.

Na záver boli uvedené výsledky hodnotenia vplyvu rôznych organizácií, alebo skupín na rozhodovací proces v oblasti udržateľného rozvoja. Ako vidieť na nasledujúcom grafe, pri tvorbe rozhodnutí v obci sa berú do úvahy mnohé názory.

9. Prieskum názorov verejnosti na vytvorenie centra obce z námestia sv.Martina (2003)

Pre potvrdenie, resp. zamietnutie priorít vo vzťahu k definovaniu centra obce Dunajská Lužná bol uskutočnený v dňoch 2. až 9. júna 2003 prieskum názorov verejnosti. Cieľom prieskumu bolo získať názory občanov na súčasný stav a očakávaný rozvoj centra obce. Otázky sa týkali rôznych tém pre centrum obce.

Prieskumom sa chcelo zistiť, ako hodnotia občania možné vymedzenie centra a jeho častí. Prieskum realizovali študenti Prírodovedeckej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave v rámci odbornej praxe a jeho výsledky sa využili pri vypracovaní zadania urbanistickej štúdie pre územie centra obce. V zadaní urbanistickej štúdie sa územie centra obce vyčlenilo presnejšie. Išlo o :

- námestia Sv. Martina (vrátane celého komplexu Pizzerie a MKS),
- park M. R. Štefánika až po Evanjelický kostol a príslušné komunikácie,
- nadväzujúci priestor Kováčskej ulice a Kováčsky dvor,
- priestor križovatiek v smere na Jánošíkovú a na Novú Lipnicu,
- nadväzujúca miestna komunikácia pri cintoríne v časti Nové Košariská (časť pri Hlavnej ceste).

Vyhodnotenie prieskumu :

1. Spĺňa terajšie centrum vašu predstavu ?

Väčšina bola nerozhodná, na druhom mieste boli nespokojní

2. Čo si myslíte o vybraných objektoch v rámci centra ?

Ukázalo sa, že ponúknuté alternatívy dostatočne vystihovali spektrum objektov, ktoré by eventuálne mohli prichádzať do úvahy ako dominanty.

3. Možné nové objekty, ktoré by prichádzali do úvahy vo vzťahu k centru ?

Väčšina respondentov nemala nejaké novšie typy objektov . Ostatní najviac preferovali poštu, banku VÚB, zmrzlináreň, katolícky kostol, reštauráciu pri katolíckom kostole, dom sestier Dominikániek.

4. Plnenie požiadaviek na základne životné potreby v centre ?

Najviac respondentov bolo spokojných so základnými životnými potrebami, ktoré ponúka terajšie centrum, ale nespokojných až výrazne nespokojných bolo skoro 42%.

5. Vyčlente objekty, ktoré do centra nepatria

Celkove bolo 15 návrhov, z ktorých dominovali pizzeria, miestne pohostinstvo, tržnica, stánky pred potravinami, auto Jäger, cesta.

6. Prvky negatívne vplyvajúce na centrum

Výrazne dominovala doprava, ktorá sa tiahne práve centrom obce. Z ďalších negatív, ale relatívne nízkej početnosti boli spomenuté pizzeria (zatieňuje kultúrnu pamiatku), hlučná mládež v spojitosti s nočnými diskotékami v „maštali“, cudzinci

2. Stavať, alebo nestavať v centre viacpodlažné budovy ?

Okolo 2/3 respondentov nesúhlasilo s tým, aby sa v centre stavali viacpodlažné budovy

7. Zoradte 6 najvýznamnejších úloh, ktoré by sa mali v obci riešiť

Skoro 90% respondentov dalo na prvé miesto dopravu a s ňou súvisiace problémy, na druhom mieste to bolo zriadenie ďalších obchodov a služieb, na treťom mieste bolo obnovenie zelene na všetkých existujúcich príp. voľných plochách, ďalej to bolo zriadenie centrálného trhoviska.

8. Ďalšie dôležité veci, ktoré by sa mali v centre zrealizovať?

Jednoznačne dominovalo ihrisko pre deti, ďalej to bolo strážené parkovisko, kino, fontána, ako v Jánošíkovej, verejné WC, obnoviť železiarstvo, zriadiť opravu obuvi, doriešiť chodníky, častejšie kosiť a čistiť priestranstvá pred existujúcimi dominantami v centre

9. Aká je Vaša informovanosť o aktivitách samosprávy ?

Táto informovanosť je relatívne dobrá (40% respondentov je veľmi spokojných až spokojných)

11. Treba zapojiť do rozvoja centra rôzne subjekty podnikateľskej sféry?

Boli im dané typy na možné subjekty, ako obec, podnikatelia, poľnohospodárske združenie, cirkev, záujmové združenie, iné. Z uvedených možností dosť výrazne dominoval jeden subjekt, a to obec u vyše 20% respondentov. Ďalej to bola kombinácia obec-podnikateľ.

12. Umožniť zahraničný kapitálový vstup do rozvoja centra?

Tu sa ukázala dosť jednoznačná „súdržnosť“ respondentov v odpovedi, t.j. skoro 66% by úplne súhlasilo, resp. súhlasilo s touto finančnou „injekciou“

10. Projekt **Stratégia socio-ekonomického rozvoja obce Dunajská Lužná (2005)**

Dokument bol spracovaný študentmi Priestorového plánovania a manažmentu Fakulty architektúry Slovenskej technickej univerzity v rámci ateliérovej tvorby, ktorá je charakterizovaná ako oboznámenie sa so základnou metodológiou inventarizačných a analytických prác a tvorba strategického rozvojového dokumentu obce vidieckeho typu. Vypracovaný materiál mal byť použitý v zimnom semestri 2005/06 ako podklad ateliérovej tvorby orientovaný na vytvorenie územného plánu.

Je to práca troch študentov prvého ročníka, ale je v nej veľa názorov, ktoré stoja za prečítanie.

Z hlavných faktorov rozvoja:

- Priaznivá štruktúra obyvateľstva
- Veľký potenciál pre rozvoj cestovného ruchu
- Priaznivé podmienky pre rozvoj poľnohospodárstva

Z kľúčových disparít:

- Znižovanie podielu pôvodného obyvateľstva
- Zlá dopravná situácia

Z úvah autorov stratégie

Periféria Bratislavy ?

Väčšina obyvateľov tu nachádza len uspokojenie svojich základných potrieb bývania. Prácu, sociálne a komerčné služby a možnosti trávenia voľného času hľadajú inde.

Potenciál obce zostáva nevyužitý a obec stráca svoju identitu.

Kvalita, nie kvantita

Miestna samospráva podporuje budovanie celých nových zón bývania. Pri veľkom počte novo prisťahovaných obyvateľov nie je možné ich začlenenie do miestnej komunity a vytváranie kladných susedských vzťahov

Obyvateľstvo všetkých sociálnych vrstiev

Rôzne sociologické výskumy dokázali, že izolácia jednotlivých sociálnych skupín nemá priaznivý dopad na spoločnosť. Ak už vytvárať nové štvrte, zaradiť do nej byty všetkých kategórií.

Každý rekreácie chtív si tu príde na svoje

Máloktorá obec v okolí disponuje s takým potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu, ale máloktorá obec ho tak slabo využíva.

Prosperujúca obec

Obec by mala podporovať podnikanie malých a stredných podnikov a živnostníkov, založené na vlastných zdrojoch a nápadoch.

Z kapitoly **Taktika**

Posilnenie väzieb s obcami na regionálnej a nadregionálnej úrovni

Ochrana a tvorba životného prostredia

Efektívnejšia politika v oblasti energetiky

Revitalizácia a humanizácia obce

12. Štúdia **Zásady úprav na ceste I/63 v Dunajskej Lužnej. Zvýšenie plynulosti a bezpečnosti cestnej premávky (október 2005)**

Štúdiu vypracovala spoločnosť DIC Bratislava s r.o. Obstarávateľom bola obec Dunajská Lužná.

Štúdia mala za cieľ :

- zistiť skutočný stav dotknutého dopravného priestoru cesty
- navrhnúť stavebno-organizačné opatrenia na zvýšenie priepustnosti cesty
- navrhnúť stavebno-organizačné opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestnej premávky a peších upokojením cestnej dopravy v intraviláne obce
- rozdeliť celú cestu na relatívne samostatné úseky, ktoré sa budú môcť postupne budovať
- finančne ohodnotiť predpokladané stavebné práce

- definovať zásady pre vypracovanie projektov jednotlivých úsekov cesty

Štúdiá má ďalej slúžiť ako podklad pre samosprávu obce a pre Slovenskú správu ciest pre riadenie prípravy projekčných a stavebných prác na úprave cesty I/63 na území obce Dunajská Lužná.

13. Zámer **Rýchlostná cesta R7 Bratislava – Dunajská Lužná (január 2007)**

Rozsah a trasovanie siete rýchlostných ciest SR bol prvýkrát definovaný v rámci materiálu **Nový projekt výstavby diaľnic a rýchlostných ciest** , ktorý bol schválený v r.2001.

Rýchlostná cesta R7 bola definovaná strategickým dokumentom **Operačný program doprava na roky 2007- 2013.**

Riešený cestný ťah rýchlostnej cesty R7 je umiestnený na území južného Slovenska, v koridore Bratislava - Dunajská Streda - Nové Zámky - Veľký Krtíš – Lučenec.

Celková dĺžka navrhovaného cestného ťahu je 234 km.

Z hľadiska zlej dopravnej situácie, existujúceho veľkého dopravného zaťaženia, nehodovosti v intraviláne dotknutých obcí, negatívnych dopadov na životné prostredie a na obyvateľstvo sa prioritne rieši a posudzuje úsek R7 Bratislava – Dunajská Lužná. Hlavným dôvodom prioritného riešenia tohto úseku je akútna potreba riešenia dopravnej situácie v prietahu medzinárodnej cesty I/63 (E 575) cez obce Rovinka a Dunajská Lužná. Táto cesta, prechádzajúca intravilánom obcí je výrazne zaťažená zdrojovou a cieľovou dopravou Bratislavy. Preto je nevyhnutné riešiť zlú existujúcu dopravnú situáciu a odkloniť tranzitnú dopravu mimo intravilán obcí Rovinka aj Dunajská Lužná.

Začiatok rýchlostnej cesty R7 je už jednoznačne definovaný na stabilizovanej časti úseku novej diaľnice D4 v k.ú. Podunajské Biskupice a prispeje aj k riešeniu problémov komunikačného systému Bratislavy.

Návrh riešenia bol spracovaný v troch variantoch, A, B, C.

Po ich postupnom vyhodnocovaní z hľadiska vplyvu na územný rozvoj pre obe obce bol najpriateľnejší variant C. Variant A bol prijateľný podmienene a variant B bol neprijateľný.

Pre Bratislavu bol prijateľný iba variant A.

V platnej územnoplánovacej dokumentácii má Bratislava a Rovinka vymedzenú trasu rýchlostnej cesty R7 vo variante A. Dunajská Lužná variant A a variant B.

Jedine obec Miloslavov má variant C, ale treba dodať, že ani variant A, ani variant B sa ich netýka.

V záverečnej časti zámeru boli jednotlivé varianty porovnávané podľa štyroch kritériálnych skupín a výsledky boli nasledovné :

- technicko-ekonomické : 1. a 2. variant B a variant C, 3.variant A

- dopravné : 1. variant C, 2. variant B, 3. variant A
- krajinnno-ekologické : 1. variant B, 2. variant C, 3. variant A
- socio-ekonomické : 1. variant A, 2. variant C, 3. variant B

Návrh konečného poradia vznikol sumárnym vyhodnotením variantov podľa jednotlivých kritérií, ktorých bolo celkom 15 :

1. Variant C , počet získaných bodov 22
2. Variant B, počet získaných bodov 24
3. Variant A, počet získaných bodov 31

Vyhodnotením variantov na základe hodnotovej analýzy vychádza najvýhodnejší variant C. Je rovnocenný z hľadiska technicko-ekonomických, ale výhodnejší z hľadiska dopravných a socio-ekonomických kritérií oproti variantu B.

Variant A je v poradí variantov na poslednom mieste a je najnevýhodnejší vzhľadom na jeho polohu a dĺžku súvisiacich komunikácií(diaľnica D4), ktoré je potrebné vybudovať pre jeho prevádzkyschopnosť.

Obstarávateľom Zámeru bola Národná diaľničná spoločnosť a zhotoviteľom GEOCONSULT Bratislava.

Všetky údaje a informácie boli čerpané zo Zámeru.

14. Projekt pre stavebné povolenie **Cesta I/63, Dunajská Lužná. Bezpečnostné opatrenia (marec 2007)**

Projekt si objednala Slovenská správa ciest, Investičná výstavba a správa ciest, Bratislava u projekčnej organizácii DIC Bratislava, s r.o.

Objednané práce nadväzujú na štúdiu **Zásady úprav na ceste I/63 v Dunajskej Lužnej. Zvýšenie plynulosti a bezpečnosti cestnej premávky** z októbra 2005 .

Návrhy úprav sa sústreďujú na :

- vytvorenie odbočovacích pruhov pre ľavé smery z cesty I/63
- vytvorenie dvoch riadiacich pruhov v smere do Bratislavy na riadenom priechode pre peších pri Kováčskej ulici
- úprava signálneho plánu cestnej svetelnej signalizácie na jestvujúcom riadenom pešom priechode pri Kováčskej ul. s cieľom zvýšiť jeho priepustnosť pre automobilovú dopravu v raňajšom špičkovom období v smere do Bratislavy

- utlmenie vysokej jazdnej rýchlosti vozidiel v mimošpičkovom období prekračujúcich dovolenú rýchlosť vložení fyzických ostrovčekov, ktoré vychýlia jazdnú dráhu automobilov
- bezpečné prechádzanie pre peších cez Hlavnú ulicu (cesta I/63)
- bezpečné pripojenie a odbočenie zdrojovej a cieľovej cestnej dopravy, priečne jazdy miestnej cestnej dopravy cez Hlavnú ulicu
- križovatka C1/63 – Orechová – Lipnická, variant Okružná križovatka

Úpravy sú riešené v štyroch detailoch :

- Vstup do obce od Bratislavy
- Kováčska ulica
- Jánošíkovská ulica
- Ochranný ostrovček pre peších

15. Projekt **Agenda 21 – Trvalo udržateľný rozvoj vidieka. Pilotný projekt Dunajská Lužná – Vízia územného plánu pre obec Dunajská Lužná (2007- 2008).**

Projekt je súčasťou Iniciatívy Európskeho spoločenstva INTERREG IIIA Rakúsko – Slovensko. Projekt je manažovaný a vypracovaný v rámci kooperácie Katedry architektúry a Katedry konštrukcií pozemných stavieb Stavebnej fakulty Slovenskej technickej univerzity v Bratislave a partnerov - samospráv modelových obcí Dunajská Lužná a Smolenice.

Hlavnou úlohou projektu je teoreticky vysvetliť a prakticky demonštrovať na vypracovaní pilotných projektov obcí metodiku obnovy vidieka s uplatnením najnovšieho „ know how “ a praxou overených skúseností z oblasti regionálneho rozvoja a územného plánovania.

Rakúski partneri z Hollabrunnu (Weinviertel) poskytli ich metodiku a podklady.

Cieľom týchto aktivít sú „ pravidlá hry“ v území, motivácia obyvateľov k aktívnej participácii na rozhodovaní vo veciach verejných

V rámci rakúskeho pilotného projektu NÖ G21 sa pokúsi skupina Stavebnej fakulty, Katedry architektúry a Katedry pozemného staviteľstva na STU Bratislava uplatniť v dvoch obciach proces trvalo udržateľného rozvoja vidieka. Partnerskou organizáciou projektu je NÖ Dorf und Stadterneuerung (organizácia : Spolok pre obnovu miest a obcí Spolkovej krajiny Dolné Rakúsko.

Principiálnu pozornosť v rámci obnovy dedín a miest v Spolkovej krajine Dolné Rakúsko venujú neformálnemu zaangažovaniu verejnosti miestnych obyvateľov do rozvojových procesov v ich katastrálnom území, od participatívneho formovania vízií , cez plány až po ich presadzovanie a realizáciu v území.

Z hľadiska priestorovej ekonomickej štruktúry Európy existuje jeden jadrový priestor, tzv. Modrý banán (Paríž- Londýn- Benelux- Porúrie- Porýnie- Mníchov- Miláno) a ďalej niekoľko významných makroregiónov.

Začína sa hovoriť o potenciálnom druhom európskom jadre, a to v strednej Európe, tzv. Nový banán (Berlín- Praha- Viedeň- Brno- Sliezsko- Gliwice- Katowice- Ostrava- Havířov - Bratislava- Budapešť- Zagreb- Terst).

Z hľadiska Európskej perspektívy priestorového rozvoja ESDP a ESPON boli v rámci INTERREG III Programu v roku 2006 vytvorené tri varianty rozvojových scenárov pre Európu do roku 2030- maximalistický, optimálny a minimálny.

Bratislavský región sa nachádza v každom z nich.

Novou rozvojovou oblasťou bude metropolitné územie sídelno-regionálnej aglomerácie Viedeň-Brno-Bratislava-Gyor a obec Dunajská Lužná bude jeho súčasťou. Pre Dunajskú Lužnú z toho vyplýva, že má šancu participovať na špičkovom európskom rozvoji.

Napr. v roku 2016 má byť zrealizovaný vysokorýchlostný železničný koridor TEN-T 17 Paríž- Bratislava.

Nové kompozičné osi v katastrálnom území obce:

- radiálna os z ťažiska Bratislavy severozápadno-juhovýchodným smerom pozdĺž Dunaja

Návrhy, vyplývajúce z pilotného projektu pre obec Dunajská Lužná

1. Pre rozvoj turizmu

- **Archeologický park** – kultúrno-historické dedičstvo a potenciál pre trvalo udržateľný rozvoj.

Obec je známa v európskej archeológii významným mohylovým pohrebiskom zo staršej doby železnej (700 – 550 pred.n.l.). V katastri Nové Košariská v oblasti mohýl vybudovať archeologický park, ktorý bude súčasťou ukľudneného nového centra obce.

Súčasťou parku by boli detské ihriská, oddychové plochy a stromové aleje.

Tento archeologický park by bol súčasťou cykloturistickeho okruhu, ktorý by zahŕňal aj mohyly č. 5, kde je uvažovaný archeologický skanzen „in situ“.

V blízkosti Novej Lipnice by bolo možné zrealizovať archeologický skanzen s možnosťou unikátneho prechodného ubytovania a usporiadania archeologických stretnutí.

Hľadať možnosti finančného zabezpečenia pokračovať v archeologických výskumoch.

Archeologický park by bol priamo napojený na rekreačnú oblasť okolo štrkovísk pri železničnej stanici, s napojením na VD Hrušov a prístavisko na Dunaji.

- Rekreačné priestory pri Dunaji v medzihrádzovom priestore a vo väzbe na štrkoviská

Pri VD Hrušov vybudovať osobné prístavisko pre športové lode a Dunajbus z Bratislavy, rekreačné priestory v medzihrádzovom priestore so záchytným parkoviskom s občianskou vybavenosťou (reštaurácie s letnými terasami, bufety, pláže s ihriskami, ubytovaním formou skanzenu a v apartmánoch- bungalovoch v prírodnom prostredí s ochranným pásmom zelene pre CHKO Dunajské Luhy, s minimálnou šírkou 50 m.

V tomto priestore revitalizovať ramená Dunaja s obnovením zelene a so sprietočením jedného z mŕtvych ramien. Potrebný prietok vody predstavuje $7\text{m}^3/\text{s}$.

- Fitness – wellness- relax, kongresové centrum

Pri štrkovisku s geotermálnym vrtom vybudovať fitness-wellness, a kongresové centrum s hotelovým ubytovaním, s bazénmi, saunami, športovými ihriskami, squashovými a tenisovými kurtami, ktoré by slúžili na príjemnú regeneráciu a vďaka príjemnému prostrediu na rozvoj turizmu Dunajskej Lužnej.

- Cykloturistika

Rekreačná doprava pozdĺž historickej protipovodňovej hrádze (ktorá je pamiatkovo chránená) VD Hrušov – Kalinkovo. Ideálne podmienky pre cyklistickú dopravu: Limbach – Svätý Jur – Slovenský Grob – Chorvátsky Grob – Ivánka pri Dunaji – Most na Ostrove – Dunajská Lužná – Hamuliakovo.

- Jazdectvo

V areáli bývalého vojenskej útvaru sa v súčasnosti nachádza agroturistický areál, so zameraním na chov koní a jazdectvo (15 arabských koní).

- Vodné športy

V areáloch štrkovísk, VD Hrušov je možné praktikovať windsurfing, surfing, vodné skútre, šlapacie vodné bicykle, člnkovanie a ďalšie

- Ekoturizmus viazaný na CHKO Dunajské Luhy (birdwatching, a pod.)

Pozorovanie prírody so špecializovaným sprievodcom a animáciami.

Vybudovať pozorovateľne, prípadne vyhliadkové veže, citlivo zasadené do krajiny

2. Pre poľnohospodársku produkciu

- Finalizácia poľnohospodárskej produkcie

V obci sa nachádzajú firmy, zamerané na produkciu jabĺk rôznych odrôd, ich spracovanie na šľavy, čo je možné využiť v turizme ako ponuku miestnych produktov s vyššou pridanou hodnotou.

Územie je vhodné pre pestovanie huby hľuzovky (tuber melanosporum). Je to finančne veľmi lukratívna komodita v blízkosti odbytísk – reštaurácií- Viedeň, Bratislava, Gyor.

- Ornú pôdu v blízkosti Dunaja a CHKO Dunajské Luhy transformovať na lúky a pasienky (polyfunkčné využitie pre rekreáciu)

Je želateľné zvýšenie percenta zalesnenia, čo je možné realizovať v medzihrádzovom priestore v rámci ochranného pásma zelene a veterných bariér- vetrolamov pozdĺž poľných ciest a komunikácií. Tiež navrhujeme transformáciu niektorých orných pôd na lúky a pasienky s využitím pre rekreáciu a šport.

- Špecializácia poľnohospodárskej produkcie na biopotraviny

S ohľadom na svetové trendy je vhodné obmedziť, v lepšom prípade eliminovať používanie chemických prostriedkov v poľnohospodárstve a využívať úrodnú produkčnú pôdu so zameraním na špecializovanú produkciu biopotravín.

- Zalesnenie inokulovanými (naočkovanými) dubmi hľuzovkou ,vyžadujú pH pôdy 7-8,5

V ÚPN obce sa navrhuje obhospodarovanie v súlade s Lesným hospodárskym plánom (LHP). Odporúčenie zachovať drevinnú skladbu tvrdého luhu – dub (quercus), brest (ulmus), jaseň (fraxinus), vrbá (salix), topol' biely (populus alba) a topol' čierny (populus nigra).

Postupne znížiť zastúpenie agátu a zvýšiť podiel duba a jaseňa.

Pri zalesňovaní dubom plstnatým použiť inokulované (naočkované) stromy.

Pestovanie huby hľuzovky (lanýže) predstavuje ekonomicky lukratívne možnosti.

3.Pre výrobnú sféru

- výroba z kovu
- zámočníctvo

- stolárska výroba
- výroba keramiky

4. Pre služby

Špecializovať ponuku tovarov a služieb pre potreby a podporu cestovného ruchu, wellness rekreácie a turizmu (napr. propagácia archeologických nálezísk, archeologické predlohy pre keramiky, šperky, tkaný textil a tradičné jedlá, sušené ovocie a kvetinové aranžmány a pod.).

5. Pre ochranu prírody a tvorbu životného prostredia

- posilnenie a dotvorenie Územného systému ekologickej stability krajiny (ÚSES):
 - biocentrá
 - biokoridory
 - interakčné prvky
- križovania s trasou cesty R7 riešiť s umiestnením cesty na estakádu vzhľadom na špecifické nároky vlhkomilných ekosystémov ÚSES.
- v katastri Nové Košariská sa nachádza CHKO Dunajské luhy.

Doporučené aktivity:

- revitalizácia suchých ramien Dunaja
- výsadba vetrolamov pozdĺž poľných ciest
- využívanie obnoviteľných ekologických zdrojov energie (slnečná energia., tepelné čerpadlá- vysoká hladina podzemnej vody, geotermálna energia, biomasa, bioplyn z exkrementov).

6. Urbanistická vízia Dunajskej Lužnej - Zóna

V rámci nášho projektu riešenia zóny sme zamerali pozornosť na riešenie centra obce okolo cca 350 rokov starého monumentálneho duba pri Obecnom úrade, ktorý je chránený.

Dve hlavné osi (kompozičný kríž), ktoré spájajú v smere severozápad- juhovýchod pozdĺž Dunaja Bratislavu s Komárnom a v kolmom smere severovýchod - juhozápad

Senec s Vodným dielom Hrušov, by sa stretli na novo vytvorenom kruhovom objazde, ktorý umožní mestotvorným spôsobom plynulú premávku bez použitia semaforov. Kruhový objazd tak umožní odbočenie na ktorýkoľvek smer.

Pred Obecným úradom navrhujeme vytvoriť zelený park s lavičkami, ktorý je prerušený spojnícou Senec a Vodné dielo. Touto cestou sa tak spája železničná doprava s vodnou dopravou (ak predpokladáme že bude vytvorená zástavka pre vodný autobus).

Park je v tvare slnka, ktorého centrálny bod je fontána a lúče predstavujú chodníky. Ostatné plochy parku sú zatrávnené a tak je vytvorené príjemné prostredie pre oddych a relax.

Pár metrov od novovytvoreného parku, v časti, kde sa doteraz nachádza futbalové ihrisko (v jame) navrhujeme pre budúce využitie realizáciu obchodného centra. Súčasťou obchodného centra by boli podzemné garáže, obchodné a kultúrne priestory.

Ďalšou časťou obchodného centra by bol samostatne stojaci objekt, ktorý by slúžil na prevádzku pošty a banky. Bol by dominantný svojou vežou, ktorá by slúžila ako orientačný bod a vyhlídková terasa. Takto riešená zóna, nové centrum Dunajskej Lužnej, by tak mohlo slúžiť ako predmestie Bratislavy,

(Text poskytnutý manažerkou projektu, Doc.Ing,arch.Jarmilou Húsenicovou)

ZHRNUTIE KAPITOLY – PRIORITY OBCE Z RIEŠENÝCH ŠTÚDIÍ A PROJEKTOV

Z analyzovaných štúdií a projektov boli čerpané nasledujúce priority, návrhy a vytypované ciele pre rozvoj obce. Je možné ich rozdeliť do dvoch skupín :

1. skupina - priority a ciele, ktorých realizácia nie v priamej kompetencii obce, ale rozhoduje o nich a realizáciu financuje iný právny subjekt
2. skupina - priority a ciele, ktoré môže realizovať obec vo vlastnej právomoci a závisí to iba od rozhodnutia na príslušnej úrovni a od finančných možností obce

Uvedieme ich podľa skupín a bez poradia dôležitosti. Určenie poradia bude úlohou a právomocou predstaviteľov a občanov obce.

1.skupina

- Sprietočnenie ramien na ľavom brehu Dunaja
- Vybudovanie cestného obchvatu
- Vyriešenie ďalších požiadaviek na zvýšenie bezpečnosti dopravy v meste

2.skupina

- Revitalizácia zelene a realizácia sadovníckych úprav

- Vybudovať centrum obce
- Prestavba futbalového ihriska „Jama“ na futbalový štadión
- Vybudovať obecný rekreačný park „Za hrádzou“
- Vypracovať Miestny územný systém ekologickej stability MÚSES
- Využívanie obnoviteľných zdrojov energií v obci
- Rozvoj obytných funkcií, občianskej vybavenosti, športu, vegetácie, výrobných funkcií
- Vybudovať rekreačnú zónu, ako aj stredisko termálnych kúpeľov v lokalite „Piesková jama“
- Dobudovať motokrosový areál s rekreačno-športovým komplexom v smere na Kalinkovo
- Ozdravenie životného prostredia a zveľadenie prírodného potenciálu a riešenie rekreácie a oddychových plôch v území
- Organizovať a podporovať vzdelávacie podujatia, semináre, prednášky, orientované na zvyšovanie kvality života a životného prostredia v obci
- Do výkonu samosprávy, ako aj do podnikov, pôsobiacich na území obce postupne zavádzať systémy environmentálneho manažérstva
- Dobudovať obchodnú vybavenosť a služby
- Dobudovať zdravotné zariadenia a zariadenia sociálnej starostlivosti
- Zlepšiť kvalitu života a životného prostredia
- Zlepšiť kvalitu ovzdušia, vôd a pôdy na území obce
- Humanizovať obytné prostredie a zlepšiť čistotu a poriadok v obci
- Rozšíriť malé a stredné podnikanie a vytváranie nových pracovných príležitostí
- Zvýšiť kvalitu výchovy a vzdelávania v školských zariadeniach, rozšíriť záujmové krúžky a možnosti celoživotného vzdelávania
- Skvalitniť využívanie kultúrnych zariadení a rozšíriť kultúrne a spoločenské aktivity
- Podporiť rozvoj cestovného ruchu a skvalitniť rekreačné a športové areály
- Pomocou indikátorov trvalo udržateľného rozvoja monitorovať a pravidelne vyhodnocovať úspešnosť opatrení na podporu smerovania k trvalo udržateľnému rozvoju
- Všetky činnosti v obci realizovať v súlade s princípmi a kritériami trvalo udržateľného rozvoja

- Pravidelne informovať verejnosť o stave životného prostredia
- Podporovať otvorený dialóg s verejnosťou, zlepšovať komunikáciu občan – samospráva
- Aktualizovať a realizovať akčný plán trvalo udržateľného rozvoja obce a Miestnu Agendu 21
- Vytvoriť združenie predstaviteľov mimovládnych a záujmových neziskových organizácií v obci a v mikroregióne Pridunajsko
- Vytvoriť detský parlament v miestnej základnej škole
- Vytvoriť fórum občanov pre Miestnu Agendu 21
- Sústavne zvyšovať povedomie o udržateľnom rozvoji medzi občanmi
- Vypracovať a sústavne realizovať návrh opatrení na zmiernenie dopadov klimatických zmien na obec a na občanov
- Sústavne ovplyvňovať politické rozhodnutia v prospech udržateľného rozvoja obce
- Vybudovať archeologický park
- Zvýšiť percento zalesnenia
- Vybudovať osobné prístavisko pre športové lode a Dunajbus
- Pri štrkovisku s geotermálnym prameňom vybudovať fitness-wellness a kongresové centrum
- Vybudovať cyklodráhu
- Vybudovať podmienky pre ekoturizmus viazaný na CHKO Dunajské Luhy
- Podporovať finalizáciu poľnohospodárskych produktov a pestovanie biopotravín
- Časť poľnohospodárskej pôdy pri Dunaji a pri CHKO Dunajské Luhy transformovať na lúky
- Zalesnenie dubmi, naočkovanými hlúzvokou
- Centrum obce vytvoriť okolo 350 rokov starého, chráneného duba pri Obecnom úrade
- Vytvoriť dve hlavné rozvojové osi – kompozičný kríž - Bratislava – Komárno a v kolmom smere VD Hrušov – Senec (prístav – železničná stanica)
- V „Jame “ vybudovať obchodné centrum s podzemnými parkoviskami a s obchodnými a kultúrnymi priestormi